

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ
ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಭಾವಸಂಗ್ರಹಃ

Document Information

Text title : Mahabharata Tatparyanirnaya Bhavasangraha

File name : mahAbhAratatAtparyanirNayabhAvasangrahaH.itx

Category : major_works, raama, rAghavendra

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Raghavendra Swami

Transliterated by : Aaditya Kalyanaraman

Proofread by : Aaditya Kalyanaraman

Description/comments : This is a summary of Madhvacharya's Mahabharata TatparyanirNaya in verse form.

Latest update : October 6, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

October 6, 2025

sanskritdocuments.org

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ
ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಭಾವಸಂಗ್ರಹಃ

ಯೋಽಗ್ರೇಽಭೂದ್ವಿಶ್ವಗರ್ಭಃ ಸುಖನಿಧಿರಮಿತ್ರೈಃ ವಾಸುದೇವಾದಿರೂಪೈಃ
ಕ್ರೀಡನ್ ದೇವೈರಜಾದ್ಯೈಃ ಅಗಣಿತಸುಗುಣೋ ನಿತ್ಯನೀಚೋಚ್ಚಭಾವೈಃ .
ವೇದೈರ್ವೇದ್ಯೋಽಸ್ತದೋಷೋಽಪ್ಯಸುರಜನಮನೋ ಮೋಹಯನ್ ಮರ್ತ್ಯವೃತ್ತ್ಯಾ
ಭಕ್ತಾನಾಂ ಮುಕ್ತಿದಾತಾ ದ್ವಿಷದಸುಖಕರಃ ಪಾತು ಸೋಽಸ್ಮಾನ್ ರಮೇಶಃ .. ೧..
ಸದ್ಗುಣಾನಾಂ ಸಮೂಹೇ ಜಗತಿ ವಿಲುಲಿತೇ ಯೇನ ತದ್ಭಾವಮುಚ್ಚೈಃ
ವಕ್ತುಂ ಮಧೋ ನಿಯುಕ್ತೋ ವ್ಯಧಿತ ಸುವಚನಾಮುದ್ಧೃತಿಂ ಭಾರತಸ್ಯ .
ವೇದೋತ್ಕೃಷ್ಟಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಪುರುಷತಾಂ ತಾರತಮ್ಯಂ ಸುರಾಣಾಂ
ವಾಯೋರ್ಜೀವೋತ್ತಮತ್ವಾದಿಕಮಪಿ ವದತಾಂ ವ್ಯಾಸಮೀಡೇ ತಮೀಶಂ .. ೨..
ಆದೌ ರೂಪಚತುಷ್ಟಯೀಂ ಸೃಜತಿ ಯೋ ದೇವಾನ್ ಪುರಾಣುಕ್ರಮಾತ್
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ ಪುರಮಬ್ಜಜಾದಿವಿಬುಧಾನ್ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಹರತ್ಯಂತತಃ .
ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೂರ್ವವದಸ್ಯ ಸರ್ವಜಗತೋ ಮತ್ಸ್ಯಾದಿರೂಪೈರ್ಭವನ್
ರಾಮೋಽಭೂದನುಜಾನ್ವಿತೋ ದಶರಥಾತ್ ಪಾಯಾತ್ ಸ ನಃ ಶ್ರೀಪತಿಃ .. ೩..
ಯದ್ವೃದ್ಧಿರ್ಜನಮೋಹಿನೀ ಮುದಮಿತಾ ಯದ್ದರ್ಶನಾತ್ ಸಜ್ಜನಾಃ
ಯೇನರ್ಷಿಪ್ರಿಯಕಾರಿಣಾ ನಿಶಿಚರೀಹಂತ್ರಾ ಕೃತೂ ರಕ್ಷಿತಃ .
ಯೋಽಹಲ್ಯಾಂ ಸಪತಿಂ ವ್ಯಧಾತ್ ಹರಧನುರ್ಭಂಕ್ತ್ವಾಽವಹಜ್ಜಾನಕೀಂ
ಜೇತಾ ವರ್ತನಿ ಭಾರ್ಗವಸ್ಯ ನಗರೀಂ ರಾಮೋ ಗತೋಽವ್ಯಾತ್ ಸ ಮಾಂ .. ೪..
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಮಿತೋ ವನಂ ವಚನತೋ ಮಾತುಶ್ಚ ಕಾಕಾಕ್ಷಿಗಂ
ದೈತ್ಯಂ ವ್ಯಸ್ಯ ವಿಕರ್ಣಘೋಣಖಚರೀಬಂಧೂನ್ ಖರಾದೀನ್ ಖಲಾನ್ .
ಮಾರೀಚಂ ಚ ನಿಹತ್ಯ ರಾವಣಹೃತಾಂ ಸೀತಾಂ ವಿಚಿನ್ವನ್ನಿವ
ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಾಯುಸುತೇನ ಸೂರ್ಯಜಯುಜಾ ರಾಮೋಽವತಾದ್ವಂದಿತಃ .. ೫..
ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಖಿತ್ವಮಾಪ್ಯ ಶಪಥಂ ಕೃತ್ವಾ ವಧೇ ವಾಲಿನಃ
ತಾಲಾನ್ ಸಪ್ತವಿಭಿದ್ಯ ವಾಲಿನಿಧನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಂ .
ಮಾರ್ತಾಂಡಿಂ ಚ ವಿಧಾಯ ಮಾರುತಿಯುಜಾ ಯಾಮ್ಯಾಂ ದಿಶಂ ಗಚ್ಛತಾ
ಸೀತಾನ್ವೇಷಣಂ ಇಚ್ಛತಾಭಿತ್ತರಣೇ ರಾಮೋಽವತಾತ್ ಸಂಸ್ತುತಃ .. ೬..

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ
ಮಹಾಭಾರತಾತ್ಮಯನಿರ್ಣಯಭಾವಸಂಗ್ರಹಃ

ಯಸ್ಯ ಶ್ರೀಹನುಮಾನನುಗ್ರಹಬಲಾತ್ ತೀರ್ಣಾಂಬುಧಿಃ ಲೀಲಯಾ
ಲಂಕಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿಶಾಮ್ಯ ರಾಮದಯಿತಾಂ ಭಂಕ್ತ್ವಾ ವನಂ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ .
ಅಕ್ಷಾದೀನ್ ವಿನಿಹತ್ಯ ವೀಕ್ಷ್ಯ ದಶಕಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ಪುರೀಂ ತಾಂ ಪುನಃ
ತೀರ್ಣಾಭಿಃ ಕಪಿಭಿಯುತೋ ಯಮನಮತ್ ತಂ ರಾಮಚಂದ್ರಂ ಭಜೇ .. ೭..
ಸಿಂಧುಂ ದಕ್ಷಿಣಮಾಗತೋ ದಶಮುಖಭ್ರಾತ್ರಿಷ್ಟದೋಽಬ್ಧ್ಯುರ್ಧಿತೋ
ಬಧ್ವಾ ಸೇತುಮವಾಪ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಪುರೀಂ ಸೈನ್ಯೈಃ ಕಪೀನಾಂ ಯುತಃ .
ಹತ್ವೇಂದ್ರಾರಿ ಕರೀರಕರ್ಣದಶಕಾದೀನ್ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ ಜಾನಕೀಂ
ಆದಾಯಾಪ್ಯ ಪುರೀಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದವೀಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽವತಾದ್ರಾಘವಃ .. ೮..
ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಪ್ರಿಯತಮಭರತಂ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯ
ಸ್ವೀಯಾನ್ ರಕ್ಷನ್ ಸುತೌ ದ್ವೌ ಜನಕದುಹಿತರಿ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಜ್ಞೈರ್ಯಜನ್ ಸ್ವಂ .
ಸೀತಾಹೇತೋರ್ವಿಮೋಹ್ಯ ಕ್ಷಿತಿಜದಿತಿಸುತಾನರ್ಥಿತೋ ದೇವಸಂಘೈಃ
ಸದ್ಭಿಯುಕ್ತೋ ಹನೂಮದ್ವರದ ಉಪಗತಃ ಸ್ವಂ ಪದಂ ಪಾತು ರಾಮಃ .. ೯..
ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧ್ಯುನ್ಮಥನಾದಿಕಾತ್ಮಚರಿತಂ ದೇವೈರ್ಗೃಣದ್ಭಿಃ ಸ್ತುತಃ
ಸಜ್ಞಾನಾಯ ಪರಾಶರಾಖ್ಯಮುನಿನಾ ಯಃ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಮಭೂತ್ .
ವ್ಯಾಸತ್ವೇನ ವಿಧಾಯ ವೇದವಿವೃತಿಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯಪಿ
ಜ್ಞಾನಂ ಸತ್ಸು ನಿಧಾಯ ಸದ್ಗತಕಲಿಂ ನಿಘ್ನಾನ್ ಸ ನೋಽವ್ಯಾಧ್ಧರಿಃ .. ೧೦..
ಭೂಪಾ ಯತ್ರ ಪುರೂರವಃ ಪ್ರಭೃತಯೋ ಜಾತಾ ವಿಧೋರಸ್ವಯೇ
ಯದ್ವಾದ್ಯಾ ಭರತಾದಯೋ ಕುರುಮುಖಾ ಭೀಷ್ಮಾಂಬಿಕೇಯಾದಯಃ .
ಭೂಭಾರಕ್ಷಯಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ ಸುರವರೈರಭ್ಯರ್ಥಿತಃ ಶ್ರೀಪತಿಃ
ತತ್ರಾವಿರ್ಭವಿತುಂ ಸಹಾಮರವರೈರಿಚ್ಛನ್ ಹರಿಃ ಪಾತು ಮಾಂ .. ೧೧..
ದೇವಕ್ಯಾಂ ವಸುದೇವತೋಽಗ್ರಜಯುತೋ ಜಾತೋ ವ್ರಜಂ ಯೋ ಗತೋ
ಬಾಲಘ್ನೀಶಕಟಾಕ್ಷಹಾ ಸ್ವಜನನೀಮಾನ್ಯಸ್ತೌಣಾವರ್ತಹಾ .
ಯತ್ಪೂರ್ವಂ ಪರತಶ್ಚ ಪಾಂಡುತನಯಾ ಯತ್ಸೇವನಂ ಜಜ್ಞಿರೇ
ಕರ್ತುಂ ಧರ್ಮಮರುದ್ ವೃಷಾಶ್ವಿನ ಇಮಂ ನಂದಾತ್ಮಜಂ ನೌಮಿ ತಂ .. ೧೨..
ಸಂಸ್ಕಾರಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗರ್ಗಾತ್ ಬಹುಶಿಶುಚರಿತೈಃ ಪ್ರೀಣಯನ್ ಗೋಪಗೋಪೀಃ
ವತ್ಸಾನ್ ಧೇನೂಶ್ಚ ರಕ್ಷನ್ನಹಿಪತಿದಮನೋ ಯಃ ಪಪೌ ಕಾನನಾಗ್ನಿಂ .
ವಿಪ್ರಸ್ತ್ರೀಪ್ರೀತಿಕಾರೀ ಧೃತಧರಣಿಧರೋ ಗೋಪಿಕಾಭಿನಿಶಾಸು
ಕ್ರೀಡನ್ ಮಲ್ಲಾಂಶ್ಚ ಕಂಸಂ ನೃಹನದುಪಗತೋಽವ್ಯಾತ್ಸ ಕೃಷ್ಣಃ ಪುರೀಂ ಸ್ವಾಂ .. ೧೩..
ಪಿತೋರ್ಬಂಧಂ ನಿರಸ್ಯ ಕ್ಷಿತಿಪತಿಮಕರೋದುಗ್ರಸೇನಂ ಗುರೋರ್ಯಃ
ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಾದಾತ್ಪರೇತಂ ಯುಧಿ ವಿಜಿತಜರಾಸಂಧಪೂರ್ವಾರಿವರ್ಗಃ .
ಪಾರ್ಥಾನ್ ಪಿತೌ ವಿಹೀನಾನುಪಗತನಗರಾನ್ ಯಸ್ತ್ವ ಜೋಽಪಾದ್ವಿಪದ್ಭ್ಯಃ

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ
ಮಹಾಭಾರತಾತ್ಮಯನಿರ್ಣಯಭಾವಸಂಗ್ರಹಃ

ನಂದಾದೀನುದ್ಧವೋಕ್ತ್ಯಾ ಗತವಿರಹಶುಚಃ ಕಾರಯನ್ ಸೋಽವತಾನ್ಮಾಂ .. ೧೪..
ಯಸ್ಮಾತ್ ವ್ಯಾಸಸ್ವರೂಪಾದಪಿ ವಿದಿತಸುವಿದ್ಯಾ ಅವಾಪುಃ ಪ್ರಮೋದಂ
ಪಾರ್ಥಾ ದ್ರೋಣಃ ಸುತಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಗತಭೃಗುಪೋ ಯನ್ನಿಯತ್ಯಾಽರ್ಥಕಾಮಃ .
ತಸ್ಮಾದಾಪ್ತೋರುವಿದ್ಯೋ ದ್ರುಪದಮುಪಗತೋಽನಾಪ್ತಕಾಮೋಽಸ್ತವಿದ್ಯಾಃ
ಶಿಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕೌರವೇಭ್ಯೋ ರವಿಜನಿರಸನೋಽದಾತ್ಸನೋಽವ್ಯಾನ್ಮುರಾರಿಃ .. ೧೫..
ಭೂಯಸ್ತ್ವಾ ಗತಮಾಹವೇ ಸಹ ಜರಾಸಂಧಂ ನೃಪೈರ್ನೀತಯೇ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯಸ್ಯಹಜಾನ್ವಿತೋಽತಿಗಹನಂ ಗೋಮಂತಮತ್ರಾಗತಾತ್ .
ತಾಕ್ಷ್ಯಾಲ್ಲಭ್ಯಕಿರೀಟ ಉನ್ನತ ಗಿರೇರಾಪ್ತೃತ್ಯ ಜಿತ್ವಾ ರಿಪೂನ್
ಹತ್ವಾ ಸ್ವೀಯಸೃಗಾಲಮಾತ್ಮನಗರೀಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ ನೋಽವ್ಯಾಧ್ಧರಿಃ .. ೧೬..
ಭಗ್ನಾಶಾನ್ ನೃಪತೀನರೀನ್ ವ್ಯಧಿತ ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪಾಗ್ರ್ಯಾನೇ
ಲಗ್ನೋ ಭೀಷ್ಮಕಸತ್ಕೃತೋಽಥ ಯವನಂ ಜಘ್ನೇ ಸತೀಮಾತ್ಮನಃ .
ನಿಘ್ನಾಂ ಯೋಽಕೃತ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಸಮಜಯದ್ ದುರ್ಗವಿರಕ್ತ್ಯಾ ದಿಕಾನ್
ವಿಘ್ನಂ ಸತ್ರಜಿದಾತ್ಮಜಾಪತಿರಸೌ ಮೇ ಘ್ನನ್ ಭವೇತ್ಸರ್ವದಾ .. ೧೭..
ಅಸ್ತಜ್ಞೇಷ್ಟಧಿಕೋಽರ್ಜುನೋಽಥ ಯದನುಕ್ರೋಶೇನ ಭೀಮಂ ವಿನಾ
ಸದ್ಧರ್ಮೇ ನಿರತಂ ದದೌ ಸ್ವಗುರವೇ ಬಧ್ವಾ ನೃಪಂ ಪಾರ್ಷತಂ .
ಪುತ್ರೌ ಸ ದ್ರುಪದೋಽಪಿ ವಕ್ಷಿವಿಬುಧಾತ್ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಕಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್
ಇಷ್ಟಾಂ ಧರ್ಮಜ ಆಪ ರಾಜ್ಯಪದವೀಂ ಸ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಮೇ ಹರಿಃ .. ೧೮..
ಯತ್ಕಾರುಣ್ಯಬಲೇನ ಪಾಂಡುತನಯಾ ನಿಸ್ತೀರ್ಯ ನಾನಾಪದೋ
ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಾಶಿನ ಆಗಮಾಭ್ಯಸನಿನೋ ಹತ್ವಾ ಬಕಂ ದ್ರೌಪದೀಂ .
ಉದ್ವಾಹ್ಯಾಖಿಲಭೂಪತೀನಪಿ ರಣೇ ಜಿತ್ವಾಗತಾಃ ಸ್ವಾಂ ಪುರೀಂ
ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರೇಽವಸನ್ ಕೃತಧರಾರಕ್ಷಾಃ ಸ ನೋಽವ್ಯಾಧ್ಧರಿಃ .. ೧೯..
ಯಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ ಪರಿಪಾಲಯನ್ ಹರಿಪುರೇ ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರಸಂಪದ್ಯುತಾನ್
ಸಂಹರ್ತಾ ಶತಧನ್ವನೋಽಷ್ಟಮಹಿಷೀಭರ್ತಾ ಸುರರ್ಷಿಸ್ತುತಃ .
ಹತ್ವಾ ಭೌಮಮಪಾಹರತ್ಸುರತರುಂ ಬಹ್ವೀರುವಾಹಾಂಗನಾಃ
ಪ್ರಾಯಚ್ಛಧ್ಧರಿಸೂನವೇ ಸ್ವಸಹಜಾಂ ಪಾಯಾತ್ಸ ನಃ ಕೇಶವಃ .. ೨೦..
ಪಾರ್ಥಾನ್ ಲಬ್ಧಸಭಾನ್ ವಿಧಾಯ ಮಯತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪುರಂ ಸ್ವಾಂ ಗತಃ
ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಕೌರವಮರ್ಕಪರ್ವಣಿ ಪುರೀಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕರ್ತಾ ಕ್ರತೋಃ .
ಪಾಂಡೂನ್ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಜರಾಸುತೇ ವಿನಿಹತೇ ತೈಃ ಕಾರಯಿತ್ವಾಽಧ್ಧರಂ
ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ್ವಂ ಪುರಮಚ್ಯುತೋ ವಿಜಯತೇ ದ್ಯೂತೇ ಜಿತೈಶ್ಚ ಸ್ಮೃತಃ .. ೨೧..
ಪಾರ್ಥಾ ಯತಾ ಅರಣ್ಯಂ ನಿಹತನಿಶಿಚರಾಃ ಪ್ರೀಣಯಂತೋ ದ್ವಿಜೌಘಾನ್
ವಾರ್ತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ವಕೀಯಾಮುಪಗತಹರಿಣಾ ಮಾನಿತಾ ಸಿಂಧುರಾಜಂ .

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ
ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಭಾವಸಂಗ್ರಹಃ

ಜಿತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಾದೀನ್ ಹರಿಹಯಪುರುಷವ್ರಾತಬದ್ಧಾನ್ವಿಮೋಚ್ಯ
ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾದಂ ಯಮಥ ಮಧುರಿಪುಂ ತುಷ್ಟುವಸ್ತಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ .. ೨೧..
ಅನ್ಯಂ ವೇಷಮುಪಾಗತಾಃ ಪೃಥಗಿತೋ ಗತ್ವಾ ವಿರಾಟಾಲಯಂ
ತದ್ಧೇಹಸ್ಥಹರೇರ್ನಿಷೇವಣಪರಾ ಮಲ್ಲಂ ತಥಾ ಕೀಚಕಾನ್ .
ಹತ್ವಾ ಗೋಗ್ರಹಣೋದ್ಯತಾನಪಿ ಕುರೂನ್ ಜಿತ್ವಾ ವಿರಾಟಾರ್ಚಿತಾಃ
ಪಾರ್ಥಾಃ ಸ್ವಾಂತಿಕಮಾಗತಂ ಯಮಜಿತಂ ಭೇಜುಸ್ತಮೀಡೇಽಚ್ಯುತಂ .. ೨೨..
ಯತ್ಸಮ್ಯಕ್ತ್ಯಾ ಪೃಷತತನುಜಪ್ರೇಷಿತಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಕ್ತ್ಯಾ
ರಾಜ್ಯಂ ನಾದಾದನುಜಜನಿತಸ್ಯಾಂಬಿಕೇಯೋಽರ್ಜುನಸ್ಯ .
ಯಃ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ವ್ಯಧಿತ ನಗರೀಂ ಕೌರವಾಣಾಮವಾಪ್ತಃ
ಸ್ತೋಕ್ತೇ ಕೃಷ್ಣಸ್ತದನಭಿಮತೇಽವಾಪ್ತಪಾರ್ಥಃ ಸ ನೋಽವ್ಯಾತ್ .. ೨೩..
ಸೇನಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ರಣೋನ್ಮುಖೇ ಕರುಣಯಾ ಶಸ್ತ್ರೋಜ್ಜಿತಂ ಫಲ್ಲನಂ
ಸದ್ಗೀತಾಮುಪದಿಶ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಧರಂ ಚಕ್ರೇಽಸ್ಯ ಯಃ ಸಾರಥಿಃ .
ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕುರುಪಾಂಡವೈಶ್ಚ ಪೃತನಾಂ ಯೋಽಜೀಘನತ್ ಸ್ಯಂದನಾತ್
ಯೋ ಭೀಷ್ಮಂ ನಿರಪಾತಯತ್ ಸುತಶರೈಃ ಪಾಂಡೋಸ್ತಮೀಡೇಽಚ್ಯುತಂ .. ೨೪..
ದ್ರೋಣೇ ಯುಧ್ಯತಿ ಪಾಂಡವೈರ್ವಿನಿಹತಂ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಂ ಪಾರ್ಥತಃ
ಕೃತ್ವಾ ತಸ್ಯ ಸುತೇ ಹತೇ ನಿಶಿ ಶಿವಂ ನೀತ್ವಾರ್ಜುನಂ ಸೈಂಧವಂ .
ತದ್ವತ್ಸಾಸ್ತಬಲಾದಜೀಘನದತೋ ದ್ರೋಣೇ ಹತೇ ದ್ರೌಪದೇಃ
ಯೋ ಭೀಮಂ ಚ ನಿಜಾಸ್ತ್ರನಮ್ರಮಕರೋತ್ ತಂ ನೌಮಿ ನಾರಾಯಣಂ .. ೨೫..
ಯತ್ನಾಮರ್ಧ್ಯಬಲೇನ ಸೂರ್ಯತನುಜೇ ಪಾರ್ಥೇನ ಯುದ್ಧೇ ಜಿತೇ
ಪಶ್ಚಾಚ್ಛಲ್ಯಮವಾಪ್ಯ ಸಾರಥಿವರಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಜಂ ಸಾಯಕೈಃ .
ಶೀರ್ಣಾಂಗಂ ಕೃತವತ್ಯಮುಂ ಶಿಬಿರಗಂ ಪಾರ್ಥಂ ಚ ಮೃತ್ಯೋರಪಾತ್
ಯಃ ಪಾರ್ಥೇನ ಹತೇಽರ್ಕಜೇ ನೃಪನುತಃ ಪಾಯಾತ್ನ ನಃ ಕೇಶವಃ .. ೨೬..
ಶಲ್ಯೇ ಧರ್ಮಸುತಾದ್ಧತೇ ಕುರುಬಲೇ ಪಾರ್ಥೈಃ ಸಮಸ್ತೇ ಹತೇ
ಭೀಮೇನಾನುಜಸಂಯುತ್ ವಿನಿಹತ್ ದುರ್ಯೋಧನೇ ದ್ರೌಣಿನಾ .
ಸುಪ್ತಾನಾಂ ನಿಧನೇ ಕೃತೇ ನಿಶಿ ತತೋ ಮುಕ್ತ್ವಾ ವಿಧೇರಸ್ತುತಃ
ಪಾರ್ಥಾನ್ ರಾಜ್ಯಮಿತಾಂಶ್ಚ ತತ್ಸುತಸುತಂ ಯೋಽಪಾತ್ಸ ನೋಽವ್ಯಾಧ್ಧರಿಃ .. ೨೭..
ಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಮಪಿ ಭೂಸುರೈರ್ನೃಪಸುತೋ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಕ್ತೋ ದ್ವಿಜೈಃ
ದಗ್ಧೇ ನಿಂದತಿ ಭಿಕ್ಷುಕೇ ಖಲತರೇ ಸ್ವಂ ವಿಪ್ರತೀಸಾರತಃ .
ರಾಜ್ಯಂ ತ್ಯಕ್ತುಮಥೋದ್ಯತೋ ವಚನತೋ ಯಸ್ಯಾಪ್ತ ಭೀಷ್ಮಾತ್ಮತಃ
ಶುಶ್ರಾವಾಖಿಲಧರ್ಮನಿರ್ಣಯಮದಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವಯಂ ಧೀಮಹಿ .. ೨೮..
ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಯಂ ದ್ಯುಸರಿತ್ಸುತೋ ವಸುರಭೂದ್ರಾಜಾ ಯದಾಶಾಸಿತೋ
ನಿರ್ದುಃಖೋಽಥ ಜುಗೋಪ ಧರ್ಮನಿರತೋ ಜಿತ್ವಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯೇ ಕಲಿಂ .

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ
ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಭಾವಸಂಗ್ರಹಃ

ಯಃ ಪಾರ್ಥಂ ಸಮಬೋಧಯತ್ ಮೃತಶಿಶುಂ ಯೋಽಜೀವಯತ್ಪಾಂಡವೈಃ
ಯೋ ಯಜ್ಞಂ ಸಮಕಾರಯತ್ ಬಹುಧನೈಃ ಧ್ಯಾಯಾಮಿ ತಂ ಕೇಶವಂ .. ೩೦..
ಯದ್ಯುಕ್ತಾಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಃ ಕ್ಷಿತಮಥ ಜುಗುಪುಃ ಧರ್ಮರಾಜಃ ತ್ವರಾವಾನ್
ಧರ್ಮೇ ಯತ್ಪ್ರೀತಯೇಽಭೂತ್ ಪವನಜವಚನೈರಾಂಬಿಕೇಯಂ ವಿರಕ್ತಂ .
ವ್ಯಾಸಾತ್ಮಾ ಯೋ ವನಸ್ಥಂ ತ್ವಕೃತ ನಿಜಮನೋಽಭೀಷ್ಟವಂತಂ ಗತಂ ಸ್ವಂ
ನಾಥಂ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಮರಂತೋ ಮುಮುದುರಪಿ ಪದಂ ಯಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಂ ತಮೀಡೇ ..
೩೧..

ಯೋ ಯಷ್ಟಾ ವಿಪ್ರಶಾಪಾದ್ಯದುಕುಲಮವಧೀತ್ ಅರ್ಥಿತೋಽಗಾತ್ ಸ್ವಲೋಕಂ
ದೇವೈರ್ಭೀಷ್ಮಾದ್ಯುಪೇತೋ ಯದನು ನಿಜಪದಂ ಪಾಂಡವಾ ಅಪ್ಯವಾಪುಃ .
ಧೈತ್ಯಾ ಯದ್ವೇಷತೋಽನ್ಲೇ ತಮಸಿ ನಿಪತಿತಾ ಬುದ್ಧರೂಪೋಽಭವದ್ಯಃ
ಕಲ್ಯಾಣಾಂತೇ ಕಲೇ ಯಃ ಕುಜನನಿಧನಕೃತ್ ಪಾತು ಸೋಽಸ್ಮಾನ್ ಮುಕುಂದಃ ..
೩೨..

ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಾಶಯಸಂಗ್ರಹಃ .
ರಾಘವೇಂದ್ರೇಣ ಯತಿನಾ ಕೃತಃ ಸಜ್ಜನಸಂವಿದೇ ..
ಇತಿ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಭಾವಸಂಗ್ರಹಃ
ಸಂಪೂರ್ಣಃ .

Encoded and proofread by Aaditya Kalyanaraman

—
Shri Raghavendrathirthavirachitam MahabharatatatparyanirNayabhavasangrahaH
pdf was typeset on October 6, 2025
—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

